

Г. О. Діденко
galaktika018@gmail.com

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ, ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТА

Херсонський державний університет

На сьогодні соціально-психологічні тренінги в рамках роботи психологічних та соціально-психологічних служб системи вищої освіти набувають неабиякого значення у зв'язку з яскравим вираженням орієнтації психологів на всебічний розвиток особистості студента. Так, психологічний напрям психологічних та соціально-психологічних служб повинен реалізовуватись через «підвищення ефективності навчально-виховного процесу, розвиток формування зрілої професійно орієнтованої особистості студента за умови збереження психологічного здоров'я всіх учасників навчально-виховного процесу засобами практичної психології і соціальної педагогіки» [3, с. 250]. Вважаємо, що розвиток комунікативної компетентності сучасного студента може бути реалізований за допомогою соціально-психологічного тренінгу.

Соціально-психологічний тренінг виступає областю практичної психології, що орієнтована на використання активних методів групової психологічної роботи з метою розвитку соціально-психологічної компетентності у спілкуванні [4, с. 866]. Важливим для розкриття змісту соціально-психологічного тренінгу є розуміння соціально-психологічної компетентності. Так, під зазначеним поняттям розуміється «здатність індивіда ефективно взаємодіяти з оточуючими людьми в системі міжособистісних відносин. Формується в ході освоєння індивідом систем спілкування і включення в сумісну діяльність» [4, с. 281]. Таким чином, розвиток комунікативної компетентності сучасних студентів за допомогою соціально-психологічного тренінгу є найбільш ефективним та доцільним.

Тренінг розвитку комунікативної компетентності «будується» за загальною схемою організації та проведення соціально-психологічного тренінгу. Так, розглянемо узагальнену схему соціально-психологічного тренінгу, запропоновану О. Г. Александровою [1]:

- 1) Вступна частина:
 - а) привітання;
 - б) уточнення самопочуття кожного з метою створення атмосфери «тут і зараз»;
 - в) пропозиція тренером теми заняття;
 - г) збір очікувань і побоювань;
 - в) прийняття внутрішньогрупових правил.
- 2) Вправа для емоційної розминки (вправа-руханка), спрямована на створення внутрішньої свободи учасників групи.

3) Основна частина. В ній вправи пасивного характеру чергуються з рухливими іграми, що завершуються обов'язковим обговоренням і самозвітом про свої відчуття і думки (рефлексія вправи).

4) Підведення підсумків заняття, що передбачає обов'язкове висловлювання кожного з учасників про свої відчуття, враження щодо виконаної роботи, побажання тренеру і групі.

5) Прощання.

М. М. Галицька відзначає, що «комунікативна компетентність є важливою якістю майбутнього фахівця взагалі...» [2]. Авторка зазначає, що у структурі комунікативної компетентності студентів ВНЗ можна виділити наступні важливі компетенції:

1) *Іншомовна комунікативна компетенція*, що «розглядається, з одного боку, як здатність здійснювати іншомовне спілкування, тобто передавати і обмінюватися думками в різноманітних ситуаціях у процесі взаємодії з іншими учасниками спілкування, правильно використовуючи систему мовних і мовленнєвих норм, вибираючи комунікативну поведінку, адекватну автентичній ситуації спілкування, а з іншого – як готовність студентів до іншомовного спілкування» [2].

М. М. Галицька, розглядаючи іншомовну комунікативну компетентність як складне, системне утворення, виокремлює в її структурі окремі компоненти:

а) мовний компонент (удосконалення знань з лексики, граматики, семантики, фонології);

б) мовленнєвий компонент (удосконалення умінь та навичок говоріння, аудіювання, письма, читання);

в) соціокультурний компонент (сприяє більш усвідомленому оволодінню іноземною мовою як засобом спілкування, оскільки основними мотивами вивчення іноземної мови є: прагнення розширення світогляду, інтерес до культури народу – носія мови, країнознавчих і лінгвокраїнознавчих реалій країни, мова якої вивчається);

г) інтеркультурний компонент.

2) *Професійна компетенція* – сукупність фахових знань, умінь і навичок, опанування спеціальних термінів, розуміння проблеми фахової діяльності, загальної культури спеціаліста, спосіб його професійного мислення.

3) *Стратегічна компетенція* – здатність використовувати вербальні та невербальні комунікативні стратегії для обміну інформацією, компенсувати нерозуміння, незнання мовного коду.

4) *Соціальна компетенція* – бажання та готовність вступати у взаємодію, а також співпереживання й уміння орієнтуватися в ситуаціях соціального спілкування.

Отже, беручи до уваги структуру соціально-психологічного тренінгу та структуру комунікативної компетентності студентів ВНЗ, запропоновану М. М. Галицькою (іншомовна, професійна, стратегічна, соціальна комунікативні компетентності), перспективою подальших розвідок є розробка та впровадження програми розвитку комунікативної компетентності студентів ВНЗ, як важливої складової їх особистісного та професійного становлення.

Література:

1. Александрова О. Г. Соціально-психологічний тренінг : навч. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 6.010103 «психологія» денної і заочної форм навчання вищих навчальних закладів / О. Г. Александрова. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2015. – 80 с.
2. Галицька М. М. Складові комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів / М. М. Галицька // Освітологічний дискурс. – 2015. – №2. – С. 39-48. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2015_2_6
3. Панок В. Г. Психологічна служба : навч.-метод. посіб. для студ. і виклад. / В. Г. Панок. – Кам'янець-Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2012. – 488 с.
4. Словарь психолога-практика / Сост. С. Ю. Головин. – 2-е изд., перераб. и доп. – Мн. : Харвест, 2005. – 976 с.